

Nguyên văn bài giảng Lễ Tro của Đức Leo XIV

Antoine Mekary | ALETEIA

Anh chị em thân mến,

Vào đầu mỗi mùa phụng vụ, chúng ta vui mừng tái khám phá ân sủng được làm Giáo Hội, tức là một cộng đồng quy tụ lại để lắng nghe Lời Chúa. Tiếng nói của Tiên tri Giô-en vang vọng đến chúng ta, đưa mỗi người chúng ta ra khỏi sự cô lập và cho chúng ta thấy nhu cầu cấp thiết về sự hoán cải, điều luôn luôn vừa mang tính bản thân vừa mang tính cộng đồng: “Hãy tập hợp dân chúng lại. Hãy thánh hóa cộng đoàn; hãy tập hợp những người già; hãy tập hợp trẻ em, cả những trẻ sơ sinh còn bú mẹ” (2:16). Ngài nhắc đến những người yếu đuối nhất và ít thích hợp nhất cho những cuộc tụ họp đông người, những người mà sự vắng mặt của họ dễ dàng được biện minh. Vị tiên tri tiếp tục đề cập đến vợ chồng: dường như ông kêu gọi họ từ sự riêng tư của đời sống hôn nhân, để họ cảm thấy mình là một phần của cộng đồng lớn hơn. Sau đó, ông quay sang các linh mục, những người đã thấy mình – gần như do bốn phận – “ở giữa tiền sảnh và bàn thờ” (câu 17). Họ được mời gọi khóc và bày tỏ những lời thích hợp này thay mặt cho tất cả mọi người: “Xin

thương xót dân Ngài, lạy Chúa!” (*ibid*).

Ngay cả ngày nay, Mùa Chay vẫn là thời gian mạnh mẽ cho cộng đồng: “Hãy tập hợp dân chúng. Hãy thánh hóa cộng đoàn” (*Ge 2:16*). Chúng ta biết rằng ngày càng khó khăn hơn để tập hợp mọi người lại với nhau và khiến họ cảm thấy như một cộng đồng – không phải theo cách dân tộc chủ nghĩa và hung hăng, mà là trong sự hiệp thông nơi mỗi người chúng ta tìm thấy vị trí của mình. Thật vậy, trong Mùa Chay, một dân tộc được hình thành, nhận ra tội lỗi của mình. Những tội lỗi này là những điều xấu xa không đến từ những người bị cho là kẻ thù, nhưng làm tổn thương trái tim chúng ta và tồn tại bên trong chúng ta. Chúng ta cần đáp lại bằng cách can đảm chấp nhận trách nhiệm về chúng. Hơn nữa, chúng ta phải chấp nhận rằng, mặc dù thái độ này đi ngược lại với văn hóa hiện đại, nó lại là một lựa chọn chân thực, trung thực và hấp dẫn, đặc biệt là trong thời đại của chúng ta, khi mà thật dễ dàng cảm thấy bất lực trước một thế giới đang chìm trong lửa loạn. Thật vậy, Giáo hội tồn tại như một cộng đồng những người làm chứng nhận biết tội lỗi của mình.

Đương nhiên, tội lỗi là vấn đề bản thân, nhưng nó hình thành trong bối cảnh thực tế và ảo của cuộc sống, trong thái độ mà chúng ta dành cho nhau, những thái độ tác động lẫn nhau, và thường nằm trong những “cấu trúc tội lỗi” thực sự về kinh tế, văn hóa, chính trị và thậm chí cả tôn giáo. Kinh Thánh dạy chúng ta rằng chống lại việc thờ ngẫu tượng bằng việc thờ phượng Thiên Chúa hằng sống có nghĩa là dám sống tự do, và tái khám phá sự tự do thông qua một cuộc xuất hành, một cuộc hành trình, nơi chúng ta không còn bị tê liệt, cứng nhắc hay tự mãn trong lập trường của mình, mà cùng nhau quy tụ để hành động và thay đổi. Thật hiếm hoi khi tìm thấy những người trưởng thành ăn năn – những cá nhân, doanh nghiệp và tổ chức thừa nhận mình đã làm sai!

Hôm nay, chúng ta đang suy ngẫm chính xác về khả năng ăn năn này. Thật vậy, không phải ngẫu nhiên mà ngay cả trong bối cảnh thế tục hóa, nhiều người trẻ, hơn bao giờ hết, đang cởi mở đón nhận lời mời gọi của Thứ Tư Lễ Tro. Đặc biệt, giới trẻ hiểu rõ rằng có thể sống một lối sống công chính, và cần phải có sự chịu trách nhiệm đối với những hành vi sai trái trong Giáo hội

và trên thế giới. Vì vậy, chúng ta phải bắt đầu từ những nơi chúng ta có thể, với những người xung quanh chúng ta. “Bây giờ là thời điểm thuận lợi; kìa, bây giờ là ngày cứu rỗi!” (2 Cô-rinh-tô 6:2). Vì vậy, chúng ta hãy đón nhận ý nghĩa truyền giáo của Mùa Chay, không phải theo cách làm chúng ta xao nhãng khỏi những nỗ lực cá nhân, mà theo cách giới thiệu mùa này đến nhiều người thiện chí đang bồn chồn tìm kiếm những cách thức đích thực để đổi mới cuộc sống của họ, trong bối cảnh Nước Thiên Chúa và sự công chính của Người.

“Tại sao người ta lại nói giữa các dân tộc rằng: ‘Thiên Chúa của họ ở đâu?’” (Ge 2:17). Câu hỏi của nhà tiên tri là một lời cảnh báo. Nó cũng nhắc nhở chúng ta về những gì người khác nghĩ về chúng ta, đặc biệt là những người quan sát dân Chúa từ bên ngoài. Mùa Chay thúc giục chúng ta hướng tới sự thay đổi hướng đi — sự hoán cải — điều làm cho lời rao giảng của chúng ta trở nên đáng tin cậy hơn.

Sáu mươi năm trước, vài tuần sau việc kết thúc Công đồng Vatican II, Thánh Phaolô VI đã quyết định cử hành Nghi thức Tro trong một buổi tiếp kiến chung tại Vương cung thánh đường Thánh Phêrô, để hành động mà chúng ta sắp thực hiện hôm nay được mọi người nhìn thấy. Ngài gọi đó là một “nghi thức sám hối nghiêm khắc và nổi bật” (Phaolô VI, *Buổi tiếp kiến chung*, ngày 23 tháng 2 năm 1966) thách thức lẽ thường và đồng thời đáp ứng những đòi hỏi của nền văn hóa chúng ta. Ngài nói: “Trong thời đại của chúng ta, chúng ta có thể tự hỏi liệu phương pháp sư phạm này còn dễ hiểu hay không. Chúng ta trả lời là có, bởi vì đó là một phương pháp sư phạm thực tế. Đó là một lời nhắc nhở nghiêm khắc về chân lý. Nó đưa chúng ta đến một nhận thức chính xác về sự hiện hữu và vận mệnh của chúng ta.”

Thánh Phaolô VI nói rằng “phương pháp sư phạm sám hối này làm con người hiện đại ngạc nhiên theo hai cách”: thứ nhất là ở “khả năng to lớn của họ trong việc tự lừa dối, tự ám thị và tự lừa dối một cách có hệ thống về thực tại của cuộc sống và các giá trị của nó.” Khía cạnh thứ hai là “chủ nghĩa bi quan cơ bản” mà Đức Giáo Hoàng Phaolô VI đã phát hiện ra ở khắp mọi nơi: Ngài nói: “Hầu hết những tài liệu mà triết học, văn học và giải trí cung cấp cho

chúng ta ngày nay, đều kết luận bằng việc tuyên bố sự phù phiếm không thể tránh khỏi của mọi thứ, nỗi buồn vô bờ bến của cuộc sống, siêu hình học của sự phi lý và hư vô. Những tài liệu này là sự biện minh cho việc sử dụng tro.”

Ngày nay, chúng ta có thể nhận ra rằng lời của ngài mang tính tiên tri khi chúng ta cảm nhận được trong đồng tro phủ lên chúng ta sức nặng của một thế giới đang bốc cháy, của toàn bộ các thành phố bị chiến tranh tàn phá. Điều này cũng được phản ánh trong tro tàn của luật pháp quốc tế và công lý giữa các dân tộc, tro tàn của toàn bộ hệ sinh thái và sự hài hòa giữa các dân tộc, tro tàn của tư duy phản biện và trí tuệ địa phương cổ xưa, tro tàn của cảm thức thánh thiêng ngự trị trong mỗi sinh vật.

“Chúa của họ ở đâu?” các dân tộc tự hỏi. Vâng, hồi những người bạn thân mến, lịch sử, và hơn thế nữa, lương tâm của chính chúng ta, yêu cầu chúng ta gọi cái chết đúng bản chất của nó, và mang dấu ấn của nó trong chúng ta đồng thời làm chứng cho sự phục sinh. Chúng ta nhận biết tội lỗi của mình để có thể hoán cải; chính điều này là một dấu hiệu và bằng chứng của sự Phục Sinh. Thật vậy, điều đó có nghĩa là chúng ta sẽ không ở lại giữa đồng tro tàn, mà sẽ trỗi dậy và xây dựng lại. Khi đó, Tam Nhật Phục Sinh, mà chúng ta sẽ cử hành như đỉnh cao của hành trình Mùa Chay, sẽ bộc lộ tất cả vẻ đẹp và ý nghĩa của nó. Điều này sẽ diễn ra nếu chúng ta tham gia, qua sự sám hối, vào sự chuyển đổi từ cái chết sang sự sống, từ sự bất lực sang những khả năng của Thiên Chúa.

Các vị tử đạo thời xưa và hiện đại tỏa sáng như những người tiên phong trên hành trình của chúng ta hướng tới Lễ Phục Sinh. Truyền thống La Mã cổ đại về các chặng đường Mùa Chay — bắt đầu hôm nay với chặng đầu tiên — rất bổ ích: nó đề cập đến cả việc di chuyển, như những người hành hương, và việc dừng lại, *statio*, tại “những đài tưởng niệm” của các vị tử đạo, nơi tọa lạc các vương cung thánh đường của Rome. Phải chăng đây không phải là một lời mời gọi để noi theo bước chân của những chứng nhân đáng ngưỡng mộ của đức tin, những người hiện đang hiện diện khắp thế giới? Chúng ta hãy nhớ đến những nơi chốn, những câu chuyện và tên tuổi của những người đã chọn con đường của Tám Mối Phúc và sống trọn vẹn theo đó. Cuộc đời của họ là

vô số hạt giống, dù tưởng chừng như bị gieo rắc, nhưng đã được chôn vùi trong lòng đất và chuẩn bị cho mùa gặt bội thu mà chúng ta được mời gọi thu hoạch. Mùa Chay, như chúng ta đã thấy trong bài đọc Tin Mừng, giải thoát chúng ta khỏi mong muốn được người khác chú ý bằng mọi giá (xem *Mt* 6:2, 5, 16), và thay vào đó dạy chúng ta nhìn thấy những gì đang được sinh ra, những gì đang lớn lên, và thúc giục chúng ta phục vụ chúng. Đó là sự hòa hợp sâu sắc được thiết lập với Thiên Chúa của sự sống, Cha chúng ta và Cha của muôn loài, trong sự kín đáo của những người ăn chay, cầu nguyện và yêu thương. Chúng ta hãy hướng toàn bộ cuộc sống và trái tim mình về với Thiên Chúa một cách tiết độ và vui mừng.